

สารนิพนธ์

เรื่อง ความคิดและความเชื่อที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมย่อยฮนจกของสังคมเกาหลีใต้ในปัจจุบัน

โดย

นางสาวรัชชิตา หาญวิชัย

รหัสนักศึกษา 05600722

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตร์บัณฑิต

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชื่อบทความวิจัย ความคิดและความเชื่อที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมย่อยของสังคมเกาหลีใต้

ในปัจจุบัน

ผู้เขียน นางสาวรัชชينا หาญวิชัย

อาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิจัย อาจารย์ พิพัฒน์ สุยะ

สาขาวิชา เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

ปีการศึกษา 2563

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์เรื่อง “ความคิดและความเชื่อที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมย่อยฮนจกของสังคมเกาหลีใต้ในปัจจุบัน” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดความเชื่อที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมย่อยฮนจกในสังคมเกาหลี และศึกษาสภาพสังคมเกาหลีในปัจจุบันที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรม

ผลการศึกษาพบว่าความคิดความเชื่อที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมย่อยฮนจกคือความคิดเรื่องประชาธิปไตย และความเชื่อในคริสต์ศาสนา กล่าวคือ ความคิดเรื่องประชาธิปไตยและความเชื่อในคริสต์ศาสนานั้นมีความคิดเกี่ยวข้องกับความเป็นปัจเจกนิยม โดยความคิดเรื่องประชาธิปไตยและความเชื่อในคริสต์ศาสนาได้เข้ามาในเกาหลีใต้ในระยะเวลาใกล้เคียงกัน และเป็นช่วงที่เกาหลีใต้ต้องการอุดมการณ์ที่นำไปสู่ความเป็นสมัยใหม่ ศาสนาคริสต์จึงเป็นเสมือนอุดมการณ์ที่จะนำพาความเจริญมาสู่ประเทศ แทนที่ความเชื่อดั้งเดิมที่ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดของขงจื้อที่มีวัฒนธรรมกลุ่มเป็นสำคัญ ด้านความคิดเรื่องประชาธิปไตยก็เป็นสิ่งที่ถูกวางรากฐานไว้ภายหลังจากการแยกประเทศของเกาหลีใต้โดยสหรัฐอเมริกา การต่อสู้กับอำนาจนิยมของชาวเกาหลีใต้ทำให้ประชาธิปไตยมั่นคงขึ้นมา นอกจากความคิดความเชื่อที่เปลี่ยนแปลงไป เศรษฐกิจที่เติบโตอย่างรวดเร็ว ความเป็นสมัยใหม่และสภาพสังคมของเกาหลีใต้ ยิ่งทำให้ความเป็นปัจเจกนิยมมีมากขึ้น จนก่อให้เกิดวัฒนธรรมย่อยฮนจก

คำสำคัญ : ฮนจก, ประชาธิปไตย, ศาสนาคริสต์

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เรื่อง ความคิดและความเชื่อที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมย่อยฮนจกของสังคม
เกาหลีปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 450 112 การศึกษาเอกเทศ (Independent Study)

บทความวิจัยชิ้นนี้สามารถสำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจากอาจารย์
พิพัฒน์ สุยะ ที่ให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษา จนการศึกษาวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้
ด้วยดี จึงขอขอบพระคุณอาจารย์อย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และขอขอบคุณครอบครัว และเพื่อน ๆ ที่คอย
ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำที่ดีเสมอมา

ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ หากมีข้อบกพร่องหรือ
ข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขออภัยไว้ ณ ที่นี้

รักษิณา หาญวิชัย

สารบัญ

หน้า

1. บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์	5
1.3 วิธีการดำเนินงาน.....	5
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.5 ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2. วัฒนธรรมย่อยชนก.....	18
3. ความคิดและความเชื่อที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมชนก	23
4. สรุปผลการศึกษาวิจัย.....	26
บรรณานุกรม.....	28

1. บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

วัฒนธรรม คือ เป็นมรดกทางสังคมที่ตกทอดจากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน และมีลักษณะสำคัญประการหนึ่งคือ สะท้อนรูปแบบความคิดและพฤติกรรมของคนในสังคม แสดงถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวและ ความเป็นชาติ

วัฒนธรรมของเกาหลีใต้มีรากฐานที่มั่นคงมาจากแนวความคิดลัทธิขงจื้อ ซึ่งมีอิทธิพลมาตั้งแต่ปลายสมัยโคกูรยอ คนเกาหลีรับแนวความคิดขงจื้อมาเป็นความคิดที่ยึดถือมาปฏิบัติร่วมกัน เช่น การเคารพลำดับอาวุโส แนวคิดเรื่องความกตัญญู และวัฒนธรรมการรวมกลุ่ม โดยสามารถเห็นรูปแบบความคิดหรือพฤติกรรมของคนในสังคมเกาหลีใต้ที่เป็นภาพสะท้อนผ่านวัฒนธรรมดังกล่าว เช่น การที่ผู้อาวุโสน้อยกว่าต้องคอยดูแลและตอบสนองความต้องการของผู้ใหญ่ สะท้อนเรื่องการเคารพลำดับอาวุโส ธรรมเนียมการกลับไปเยี่ยมบ้านเกิดที่สะท้อนเรื่องความกตัญญู หรือวัฒนธรรมการรวมกลุ่มที่สะท้อนผ่านพฤติกรรม เช่น การที่เมื่อมีสิ่งใดก็ตามเป็นที่นิยมอยู่ในเวลานั้น ก็จะปฏิบัติตามนั้นเหมือนกันหมด ไม่มีใครกล้าปฏิบัติแตกต่างจากนั้น เป็นต้น

วัฒนธรรมการรวมกลุ่มของเกาหลีใต้เป็นวัฒนธรรมของกลุ่มคนที่คำนึงถึงผลประโยชน์ของกลุ่มหรือองค์กรของตนมาเป็นอันดับแรก ทรัพย์สินหรือชื่อเสียงกลุ่มสำคัญกว่าสิ่งอื่นใด แม้กระทั่งต่อตนเอง เพราะถือว่าตนก็เป็นสมาชิกของกลุ่ม หากกลุ่มมีความเจริญก้าวหน้าไป

ในทางที่ดีแล้ว ก็ถือว่าตนก็ได้ดีไปด้วย โดยวัฒนธรรมการรวมกลุ่มนี้มีจุดประสงค์เพื่อสร้างคุณค่า และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่ม ทั้งนี้ก็เพื่อพัฒนาให้กลุ่มของตนเจริญก้าวหน้าและ ประสบความสำเร็จร่วมกัน อีกทั้งยังช่วยสานสัมพันธ์ของบุคคลในกลุ่มให้แน่นแฟ้นต่อกันมากขึ้น ซึ่งวัฒนธรรมการรวมกลุ่มนี้เกิดขึ้นจากการที่ชาวเกาหลีใต้ได้รับอิทธิพลจากระบบขงจื้อ ที่ซึ่งรับมา เมื่อครั้งที่มีการติดต่อกับประเทศจีน (อภิญา ปทุมวัน ;2555)

ความคิดที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมกลุ่มคือ ความคิดเรื่องความรักภักดีและความกตัญญู โดยความคิดเรื่องความรักภักดีและความกตัญญูนี้เป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีมาช้านานในสังคม เกาหลีใต้ ซึ่งในทศวรรษที่ 1970 ในยุคของรัฐบาลปาร์คจองฮีที่มีการสนับสนุนเรื่องความเป็น สมัยใหม่ ความคิดเรื่องความรักภักดีและความกตัญญูนี้เป็นข้อยึดถือปฏิบัติที่ถูกเน้นย้ำเป็น พิเศษในการระดมพล (mobilization) ประชาชนในโครงการแห่งชาติที่เชื่อในความเป็นสมัยใหม่ ดังกล่าว ในสมัยโชซอนซึ่งนับถือลัทธิขงจื้อเป็นลัทธิประจำชาตินั้น ความจงรักภักดีและความ กตัญญูคือคุณค่าที่สำคัญยิ่ง คาดได้ว่าผู้คนในทุกชนชั้นซึ่งรวมถึงชนชั้นเจ้าขุนมูลนายยังบัน มี ความคิดในเรื่องคุณค่าของความจงรักภักดีและความกตัญญูเป็นอย่างยิ่ง เมื่อสิ้นยุคราชวงศ์โช ซอนและเข้าสู่ยุคอาณานิคมญี่ปุ่น จนเมื่อเกาหลีใต้ประกาศอิสรภาพในปี ค.ศ.1945 และกระทั่ง สังคมเกาหลีใต้เข้าสู่สังคมสมัยใหม่ คุณค่าของลัทธิขงจื้อในอดีตที่ยึดถือความจงรักภักดีและความ กตัญญูนี้ก็ได้รับโอกาสในการปลูกฝังขึ้นอีกครั้งในสมัยของรัฐบาลปาร์คจองฮี เพื่อสร้างความเป็น สมัยใหม่อย่างราบรื่นแล้วรัฐบาลปาร์คจองฮีจำเป็นต้องรวมจิตใจประชาชนให้เป็นหนึ่งเดียว แล้ว ระดมประชาชนให้เข้าร่วมในโครงการเพื่อความทันสมัยใหม่ รัฐบาลปาร์คจองฮีได้สร้างคุณค่าใน

การจงรักภักดีต่อชาติและกตัญญูต่อบุพการีเป็นด้านหน้า และโน้มน้ำหนักให้ประชาชนทุกคนกระทำตามนโยบายที่รัฐบาลเผยแพร่ด้วยความยินดี ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่า ความคิดเรื่องความจงรักภักดีและความกตัญญูนั้น ต้นตอหนึ่งคือคุณค่าทางลัทธิขงจื้อ ส่วนอีกด้านคือคุณค่าที่สร้างขึ้นใหม่ในสังคมเกาหลีใต้ในทศวรรษที่ 1970 (กีชุนอิน ;2559)

กล่าวได้ว่าวัฒนธรรมกลุ่ม เป็นหนึ่งในค่านิยมที่เป็นรากฐานของสังคมเกาหลีใต้ แต่เมื่อสังเกตในยุคปัจจุบันนี้ คนยุคใหม่จำนวนมากเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ยึดถือและรูปแบบการใช้ชีวิต เพื่อตอบสนองให้ทันต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดดในสังคมเกาหลีใต้กันมากขึ้น อ้างอิงจากปี 2017 ผลการสำรวจเกี่ยวกับการใช้ชีวิตของชาวเกาหลีใต้ พบว่ามีจำนวนประชากรที่ไม่ยึดติดกับวัฒนธรรมกลุ่มและนิยมใช้ชีวิตคนเดียวเพิ่มมากขึ้น จนมีคำที่ใช้เรียกคนกลุ่มนี้ว่า “Honjok” : 혼족 เป็นคำที่รวมคำว่า hon : 혼 (คนเดียว) และ jok : 족(เผ่า) เพื่ออธิบายถึงคนรุ่นใหม่ที่ยึดถือหลักการการใช้ชีวิตในเรื่องความอิสระ ความสันโดษ และการอยู่เป็นโสด ซึ่งหากเป็นยุคก่อนนี้ การทำอะไรด้วยตัวคนเดียว หรือแยกตัวออกมาจากกลุ่มชน รวมถึงการครองชีวิตโสด จะถือเป็นพฤติกรรมที่ถูกมองว่าแปลกสำหรับคนเกาหลี เช่น ในร้านอาหารก็มักจะรับลูกค้าตั้งแต่สองคนขึ้นไป คนที่ไปไหนมาไหนตัวคนเดียวจะถูกตัดสินโดยสังคม และผู้หญิงเกาหลีที่ใช้ชีวิตแบบครองตัวเป็นโสดจะถูกมองในแง่ลบ และถูกตัดสินจากสังคม รอบข้าง แต่ในปัจจุบันนี้ ผู้คนที่เมินสายตาสังคมและนิยมมาใช้ชีวิตคนเดียวมีจำนวนมากขึ้น จนร้านค้าต้องเพิ่มบริการพิเศษสำหรับลูกค้าที่มาคนเดียว และมีบริการมากมาย ที่ออกมาอำนวยความสะดวกแก่คนโสด นอกจากนี้ยังมีคำในกลุ่มเดียวกันที่ใช้เรียกผู้ที่รับประทานอาหารคนเดียวว่า Honbab:

혼밥 เรียกคนที่ดื่มเหล้าคนเดียวว่า Honsul: **혼술** และเรียกคนที่เที่ยวคนเดียวว่า Honhang : **혼행** เหตุผลที่คนเกาหลีใต้ที่อยู่ภายใต้วัฒนธรรมการรวมกลุ่ม หันมานิยมใช้ชีวิตแบบปัจเจกกันมากขึ้น อนุมานได้ว่าอาจจะมาจากเหตุผลดังต่อไปนี้ 1) คนรุ่นใหม่ต่างรู้สึกว่าจะสังคมเกาหลีที่มีอัตราการแข่งขันสูงทั้งในด้านการศึกษา การทำงาน ตลอดจนการดำเนินชีวิตต่างๆ ทำให้รู้สึกว่าชีวิตเหนื่อยล้าเกินกว่าที่จะถนอมความสัมพันธ์กับผู้คน ตามวัฒนธรรมการรวมกลุ่มแบบเดิม เช่น การระบบอาวุโส 2) สังคมชายเป็นใหญ่ที่แข็งแกร่งของเกาหลีใต้ ที่ทำให้ผู้หญิงเกาหลีถูกสังคมคาดหวังมากมาย ทั้งในโลกของการทำงาน ในความเป็นแม่ และความเป็นภรรยา อีกทั้งผู้ชายเกาหลีก็ได้รับอิทธิพลจากสังคมชายเป็นใหญ่นี้เช่นเดียวกัน การที่ทั้งผู้ชายและผู้หญิงเกาหลีต่างหันมาใช้ชีวิตแบบ 'ฮนจก' จึงเป็นเสมือนอีกทางเลือกหนึ่งที่จะเป็นอิสระจากความคาดหวังของสังคม 3) เพื่ออิสรภาพและความสุขของตนเอง สืบเนื่องจากวัฒนธรรมการรวมกลุ่ม ที่ทำให้คนรุ่นใหม่รู้สึกว่าทำอะไรเพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับจากคนอื่น เช่น การต้องคอยปฏิบัติตาม กันมิให้ดูแปลกแยกไปจากกลุ่มเป็นเรื่องไม่เป็นตัวของตัวเอง ทำให้ความสุขของชีวิตตนลดลงไปด้วย คนเกาหลีรุ่นใหม่จึงมองว่า วัฒนธรรมดั้งเดิมเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้สูญเสียความเป็นตัวเองไป ซึ่งอาจหมายถึงคนรุ่นใหม่มีความคิดความเชื่อที่ให้ความสำคัญเรื่องตัวตนมากกว่าคนรุ่นก่อนนี้

จากที่ได้ทราบถึงความคิดความเชื่อที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรมการรวมกลุ่มแล้ว มาจากความคิดเรื่องความกตัญญูและความคิดเรื่องความรักภักดีหรืออาจเรียกว่าความคิดชาตินิยม และความเชื่อในลัทธิขงจื้อ ทำให้ผู้ศึกษาสนใจศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็น

ปัจจัยที่มากยิ่งขึ้นของสังคมเกาหลีใต้ ผ่านความคิดความเชื่อที่ก่อให้เกิดวัฒนธรรมย่อยฮนจก
ที่อาจเป็นวัฒนธรรมที่ขยายไปในวงกว้างมากยิ่งขึ้นในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาความคิดความเชื่อที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมย่อยฮนจกในสังคมเกาหลี
2. ศึกษาสภาพสังคมเกาหลีในปัจจุบันที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรม

1.3 วิธีการดำเนินงาน

- 1) กำหนดประเด็นที่ต้องการศึกษา
- 2) ศึกษา ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมย่อยฮนจก
- 3) ศึกษา ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสังคมเกาหลีในอดีตและปัจจุบัน
- 4) ศึกษา ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล เอกสาร หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดและความเชื่อ
- 5) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และเรียบเรียง
- 6) สรุปผลวิจัย

โดยการศึกษาทั้งหมดจะหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ หนังสือ บทความ วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และบทความต่าง ๆ จากอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในประเด็น วัฒนธรรมย่อยฮนจก สังคมเกาหลีปัจจุบัน และความเป็นปัจเจกนิยม

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดที่อยู่เบื้องหลังวัฒนธรรมย่อยฮนจก
2. ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพสังคมเกาหลีในปัจจุบันที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรม

1.5 ทบทวนแนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.5.1 แนวความคิด

1.5.1.1 ค่านิยมของสังคมเกาหลีใต้

ฮยอนอา มุน (2560) เขียนหนังสือ “การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจเกาหลีและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างครอบครัวเกาหลี” มีใจความที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมสังคมเกาหลีได้ก่อนการพัฒนาอุตสาหกรรม ดังนี้ ช่วงก่อนสมัยโชซอนชาวเกาหลียึดพระพุทธศาสนาเป็นหัวใจหลัก แต่การเข้ามาที่มีอิทธิพลของจีนทำให้อาณาจักรโชซอน กลายเป็นสังคมที่ถือคตินิยมขงจื้อเป็นหัวใจหลัก โดยความคิดแบบขงจื้อที่เกาหลีรับเข้ามา เกี่ยวข้องกับกระบวนการประเพณีต่าง ๆ ตั้งแต่เกิดจนตายของมนุษย์ และเกี่ยวข้องกับระบบความคิดที่พูดถึงความสัมพันธ์ในครอบครัว ซึ่งถูกอธิบายผ่านแบบพื้นฐานของตำรารวบรวมมารยาท หรือพูดได้ว่าเป็นหนังสือที่ขงจื้อเขียน

อธิบายคำสอนของขงจื้อเกี่ยวกับระบบพิธีการต่างๆ ตั้งแต่เกิดจนตาย และเชื่อมโยงไปถึงกฎเกณฑ์ที่กำหนดความสัมพันธ์ในครอบครัวด้วย เช่น กฎการสร้างเผ่าพันธุ์ ที่ว่าด้วยการสืบเชื้อสายทางสายเลือด ที่ต้องยกให้ลูกชายจากภรรยาคนแรกสามารถสืบวงศ์ตระกูลได้เท่านั้น และกฎการแบ่งแยกในสังคม ที่ว่าด้วยแบ่งแยกหน้าที่ของเพศชายและเพศหญิง อีกทั้งเพื่อรักษาระเบียบทางสังคมจึงได้กำหนดกฎระเบียบ 3 และข้อปฏิบัติทางจริยธรรม 5 มาเพื่อให้ยึดถืออย่างเคร่งครัดตั้งแต่ระดับครอบครัว จนถึงการปกครองบ้านเมือง กฎระเบียบ 3 ได้แก่ 1) ชำราชากรพึงต้องภักดีต่อกษัตริย์ 2) บุตรชายพึงต้องเลี้ยงดูบิดา 3) ภรรยาต้องดูแลสามี และข้อปฏิบัติทางจริยธรรม 5 ได้แก่ 1) ความสัมพันธ์ระหว่างกษัตริย์และข้าราชการต้องมีความชอบธรรม 2) บิดาและบุตรชายพึงต้องมีความใกล้ชิดสนิทสนม 3) สามีภรรยาพึงต้องมีการแบ่งแยก 4) ผู้ใหญ่และผู้ย่อยพึงต้องมีลำดับ และ 5) สหายพึงต้องมีความเชื่อใจ แบบแผนดังกล่าวนี้ จึงกลายเป็นแบบแผนพื้นฐานของสังคมเกาหลีได้ในเวลาต่อมา และยังคงอยู่สืบเนื่องจนถึงปัจจุบัน

พิชากพ พันธุ์แพ (2559) เขียนบทความวิชาการเรื่อง “การศึกษาแบบเกาหลีใต้ : นำศึกษาและนำจับตามอง” มีใจความที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมสังคมเกาหลีใต้ ดังต่อไปนี้ องค์ประกอบทางวัฒนธรรมประจำชาติของเกาหลี 6 ประการคือ

1. Kibun มีความหมายถึงการรักษาอารมณ์ และการคำนึงถึงความรู้สึกของบุคคลอื่น ในเกาหลีจึงมีพฤติกรรมที่ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นและมักไม่ใช้คำว่า “ไม่” ในการปฏิเสธ ขณะเดียวกันก็ไม่ทำให้ผู้อื่นเสียหน้า และมักเน้นความปรองดอง

2. Nunchi มีความหมายถึงความสามารถในการประเมินอารมณ์หรือความรู้สึกของผู้อื่นด้วยสายตาในการสังเกตอวัจนภาษาของผู้อื่น
3. Inhwa หมายถึงความปรองดอง คนเกาหลีจึงมักหลีกเลี่ยงการปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมาในทางธุรกิจคำนี้มีความหมายถึงความจงรักภักดีต่อผู้บังคับบัญชา และผู้บังคับช้จะต้องดูแลผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา
4. ระยะห่างระหว่างอำนาจและระดับชั้นการบังคับบัญชา เกาหลีเป็นประเทศที่มีระยะห่างระหว่างอำนาจและระดับชั้นของการบังคับบัญชา โดยมีคะแนน 64 ตามทฤษฎีมิติทางวัฒนธรรมของ Hofstede (Power Distance Index: PDT) หมายความว่าผู้มีตำแหน่งสูงจะได้รับการยอมรับและได้รับเกียรติและความเคารพจากผู้ที่มีตำแหน่งต่ำกว่าในที่ประชุม
5. ปรัชญาขงจื้อและการให้ความสำคัญกับกลุ่มปรัชญาขงจื้อมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิต และการดำเนินธุรกิจของคนเกาหลี ปรัชญาดังกล่าวได้วางรากฐานความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมไว้อย่างชัดเจน โดยกำหนดหน้าที่ระหว่างผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง บิดาและบุตร หน้าที่ของสามีและภรรยา การปฏิบัติตนต่ออาวุโสกว่า การปฏิบัติตนระหว่างเพื่อน ปรัชญาขงจื้อจะเน้นการทำตามหน้าที่ การรักษาเกียรติ ความซื่อสัตย์ การเคารพผู้อาวุโส และความจริงใจ ค่านิยมดังกล่าว ส่งผลต่อสังคมของชาวเกาหลีในหลายด้าน เช่น ด้านฐานะทางสังคม การวางตัวและความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นโดยสังคมของเกาหลีจะปฏิบัติต่อบุคคลที่มีอายุ เพศ วุฒิทางการศึกษา ภูมิหลังทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจ อาชีพและอุดมการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกัน

ลัทธิขงจื้อเป็นหลักคุณธรรมที่กำหนดให้คนทำตามกฎเกณฑ์ที่ดีของ สังคม เน้นจริยธรรม การปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเหมาะสม เน้นความปรองดอง ตลอดจนการศึกษาที่จะนำไปสู่แนวทางการปฏิบัติที่ดีที่ทำให้เกิดความรับผิดชอบต่อสังคม หรือ Corporate Social Responsibility (CSR) สังคมเกาหลีจึงเป็นสังคมที่เป็นมิตร หลีกเลียงความขัดแย้งที่จะกระทบต่อ “ Kibun” ของบุคคลอื่น และเน้นความสำคัญของกลุ่มมากเช่นเดียวกับประเทศอื่นในเอเชีย สิ่งนี้ทำให้การตัดสินใจและการเจรจาต่อรองของคนเกาหลีต้องใช้เวลามาก เนื่องจากคนเกาหลีต้องปรึกษาหารือกับกลุ่มของตนเองก่อนตัดสินใจ

6. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลบนพื้นฐานของความไว้วางใจและผลประโยชน์ก่อนการทำธุรกิจ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับการทำธุรกิจกับคนเกาหลี ขณะเดียวกัน การรักษาความสัมพันธ์ที่ดีในระยะยาวระหว่างพันธมิตรทางธุรกิจเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการประกันความสำเร็จทางธุรกิจ

จักรกริช สังขมณี (2560) เขียนงานวิจัยเรื่อง “สังคมเกาหลีได้สมัยใหม่ มองการเปลี่ยนแปลงทางสังคมผ่านกระแสคลื่นวัฒนธรรมเกาหลีใต้ (Hallyu)” มีใจความที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมของสังคมเกาหลีใต้ ดังต่อไปนี้ โดยพื้นฐานแล้ว เกาหลีเป็นสังคมที่เน้นค่านิยมแบบกลุ่มเป็นอย่างมาก ความสมัคครสมานสามัคคีและการความรู้สึกของการเป็นพวกพ้องนั้นเป็นพลังสำคัญที่ทำให้เกาหลีใต้สามารถสร้างชาติให้กลับมารุ่งเรืองได้ ท่ามกลางความเสียหายและความแร้นแค้นอันเป็นผลจากสงครามเกาหลี แม้กระทั่งในปัจจุบันความรู้สึกของการมีสายสัมพันธ์กันในสังคมนั้น

ก็เป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญของการตกลงเจรจา ความร่วมมือ การดูแลเอาใจใส่ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การเสียสละและการรับผิดชอบต่อกันในชีวิตประจำวันของสมาชิกในสังคมด้วย สายสัมพันธ์ ที่วันนี้เป็นที่รู้จักกันในนาม "ซีอง" ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกรักใคร่ชอบพและการมีสัมพันธภาพต่อกัน สำหรับคนที่เป็นสมาชิกของสายสัมพันธ์ดังกล่าว "ซีอง" เป็นสิ่งที่แสดงออกซึ่งมิตรภาพของสมาชิก ภายในกลุ่ม และในขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่เป็นโครงข่ายเอื้อประโยชน์ให้กับการดำรงชีวิตในรูปแบบต่างๆ ด้วย ไม่ว่าจะเป็น การฝากเข้าทำงาน การติดต่อธุรกิจ หรือการขอความช่วยเหลือต่างๆ ในยามจำเป็น อย่างไรก็ตาม "ซีอง" สามารถถูกมองในแง่ลบในประเด็นของการก่อให้เกิดระบบอุปถัมภ์ การเอื้อประโยชน์ให้กับพวกพ้องและการคอร์รัปชันในสังคมวงกว้างด้วยเช่นกัน

ก็ชูอิน (2559) เขียนหนังสือ “ค่านิยมของชาวเกาหลีใต้” มีใจความที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมของสังคมเกาหลีใต้ ดังต่อไปนี้ ผลการสำรวจในปี 1979 ประชากรเกาหลีใต้คิดว่าความจงรักภักดีและความกตัญญูเป็นสิ่งสำคัญยิ่งโดยประชากรกว่า 80% ของประเทศเห็นความสำคัญของความจงรักภักดีและความกตัญญู ทว่า เมื่อรัฐบาลปาร์คจองฮีปิดม่านลง และผ่านทศวรรษที่ 1980 ซึ่งกระแสความเป็นประชาธิปไตยได้พัดผ่านอย่างรุนแรง กระทั่งปี 1998 ก่อนเปลี่ยนศตวรรษ ประชากรที่คิดว่าความจงรักภักดีและความกตัญญูมีความสำคัญลดลงไปที่ 74.7% หลังจากนั้นอีก 10 ปี ในปี 2010 ประชากรที่เห็นถึงความสำคัญของความจงรักภักดีและความกตัญญูลดลงอย่างมาก อยู่ที่ 61.5% กล่าวคือ ตั้งแต่ปี 1979 ถึงปี 2010 ซึ่งรวมระยะเวลาประมาณ 30 ปีนี้ อัตราส่วนของประชากรที่คิดว่าความจงรักภักดีและความกตัญญูมีความสำคัญนี้ ลดลงไปเกือบ

20% แม้ในปี 2010 จะมีผู้คิดถึงถึงความสำคัญของความจงรักภักดีและความมั่งคั่งในอัตราส่วนที่เกินครึ่งของประชากรทั้งหมด แต่ตลอดระยะเวลา 30 ปีที่ผ่านมาอัตราส่วนของประชากรที่สังเกตเห็นถึงความสำคัญดังกล่าวลดลงไปถึง 20% ซึ่งถือว่าการลดลงในอัตราส่วนที่มากยิ่งขึ้น กล่าวได้ว่าคุณค่าที่เน้นย้ำในความจงรักภักดีและความมั่งคั่งนั้นหมายถึงคุณค่าทางกลุ่มนิยมและความคิดที่ไม่เห็นความสำคัญของความจงรักภักดีและความมั่งคั่งอีกต่อไปคือคุณค่าทางปัจเจกนิยมความเป็นจริงที่ว่าประชากรที่คิดถึงถึงความสำคัญของความจงรักภักดีและความมั่งคั่งมีอัตราส่วนลดลงเป็นอย่างมาก มีความหมายถึงการเปลี่ยนแปลงในค่านิยม โดยคุณค่าทางกลุ่มนิยมมีความด้อยลง และคุณค่าทางปัจเจกนิยมถูกให้ความสำคัญมากขึ้น

1.5.1.2 วัฒนธรรมย่อยสนจก

Rudolf Beger (2018) เขียนหนังสือ “Present-Day Corporate Communication” มีใจความที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมย่อยสนจก ดังนี้ “สนจก” เป็นปรากฏการณ์ใหม่ที่อธิบายถึงความโดดเด่นในวัยเยาว์ของคนเกาหลีใต้ คำนี้มาจากคำว่า “hon” (คนเดียว) และ “jok” (เฝ้า) นอกจากนี้ยังมีเว็บไซต์พิเศษซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อคนที่นิยมวัฒนธรรมนี้คือเว็บไซต์ “honjok.me” จากการสำรวจภาคครัวเรือนพบว่ามีคนโสดจำนวนมาก โดยเฉพาะของคนรุ่นใหม่ที่นิยมความสันโดษและความเป็นอิสระ เกือบ 28% ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของชาวเกาหลีเป็นครอบครัวเดี่ยว ซึ่งดูเหมือนจะการพัฒนาเช่นนี้จะคล้ายคลึงกับประเทศอื่นๆ แต่ขัดแย้งกับวัฒนธรรมดั้งเดิมของสังคมเกาหลี การวิเคราะห์ทางสังคมและประชากรในท้องถิ่นระบุว่าคนรุ่นใหม่ที่มีการใช้ชีวิตแบบ

ฮนจก มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอันเนื่องมาจากแรงกดดันทางสังคมที่ต้องดูแลครอบครัวข้าง อีกรั้งการใช้ชีวิตอย่างเร่งรีบของสังคมเกาหลี ภายใต้เวลาที่จำกัดในแต่ละวัน จึงแทบไม่เหลือเวลาส่วนตัวให้แก่ตนเอง นั่นเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คนรุ่นใหม่ไม่ยอมสละความสุขของชีวิตทั้งหมดไปกับสังคมที่วุ่นวายและเร่งรีบที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เมื่อประเทศมีความเป็นประชาธิปไตยสูงและมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วเชกเช่นสังคมเกาหลีใต้ในปัจจุบัน ไม่เพียงแต่ในเกาหลีใต้เท่านั้น แต่ย้งรวมถึงสังคมอื่นๆ ในเอเชียด้วยเช่นกัน ผลประโยชน์และสิทธิส่วนบุคคลยังคงอยู่ในระดับรองลงมาจากองค์ครอบครัวหรือกลุ่ม แต่ย้งผู้คนอาศัยอยู่ในระบอบประชาธิปไตยแบบเสรีนิยมตะวันตกนานขึ้นและย้งพวกเขาสัมผัสกับรูปแบบชีวิตที่เข้าถึงได้จากทั่วโลกมากเท่าไรหระ ค่านิยมแบบคอมมิวนิสต์ของพวกเขาจะกลายเป็นปัจเจกบุคคลมากขึ้นเท่านั้น ชนชั้นกลางที่กำลังเติบโตควบคู่ไปกับนโยบายการวางแผนครอบครัวของรัฐบาลทำให้อัตราการเกิดของ เกาหลีใต้ลดลงอย่างมาก โดยเฉพาะผู้หญิงในปัจจุบันกำลังถอยห่างจากรูปแบบครอบครัวและความเป็นแม่แบบดั้งเดิมและเลือกที่จะไม่คิดแต่งงานและเลี้ยงลูก ตรงกันข้ามกับในอดีตที่ชาวเกาหลีมาจากครอบครัวใหญ่และมีพี่น้องห้าหรือหกคน ปัจจุบันกลับมีความปรารถนาที่จะเป็นปัจเจกบุคคลการตระหนักรู้ในความต้องการของตนเองและให้ความสำคัญกับความสุขส่วนตัวมากขึ้น โดยสามารถยอมรับได้ว่ารูปแบบการใช้ชีวิตใหม่นี้ทำให้มีอิสรภาพในการใช้ชีวิตและมีความคล่องตัว แม้จะต้องอยู่เป็นโสดและใช้ชีวิตคนเดียวก็ตาม

1.5.1.3 ความเป็นปัจเจกนิยมของสังคมเกาหลีใต้ในปัจจุบัน

1.5.1.3.1 ประชาธิปไตยในเกาหลีใต้

ศลิษา กาญจนวงศ์ไพศาล (2559) เขียนบทความวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของสหรัฐอเมริกาในเกาหลีใต้ตั้งแต่ ค.ศ. 1945-1987” มีใจความที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตยในเกาหลีใต้ดังต่อไปนี้ สหรัฐอเมริกาวางแผนการปกครองในเกาหลีใต้โดยสนับสนุนนายอีซึงมันให้ตั้งพรรคเสรีนิยม และเสนอให้ประชาชนเกาหลีจัดการเลือกตั้งของทั้งสองฝ่ายและจัดรัฐสภาของตัวเองขึ้นใน ค.ศ. 1948 แต่สหภาพโซเวียตไม่ยอมรับในการเลือกตั้งจึงทำให้เกาหลีใต้เลือกตั้งอยู่ฝ่ายเดียว ทำให้ นายอีซึงมัน ขึ้นเป็นประธานาธิบดีคนแรกของสาธารณรัฐเกาหลี เกิดการพัฒนาในแต่ละด้านดังต่อไปนี้ คือ **ด้านการศึกษา** กองทัพอเมริกาในเกาหลี (USAMGIK) ได้มีข้อกำหนดของกฎหมายการศึกษา ซึ่งประกาศใช้เมื่อปี ค.ศ. 1949 ให้นายอีซึงมัน ทำตามโดยกำหนดให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิได้รับ การศึกษาตามความสามารถโดยเด็กทุกคนต้องได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็นอย่างน้อย ซึ่งรัฐจัดให้ฟรีและรัฐบาลยังได้เริ่มศึกษาหาแนวทางปรัชญาใหม่ของการศึกษา ปรัชญาการศึกษาใหม่ที่ถูกสร้างขึ้นมานั้น ทางรัฐบาลให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมาก เพื่อให้กระจายให้นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกันและส่งเสริมการบริหารการศึกษาที่จะเป็นอิสระในการบริหารและการจัดการ มากขึ้น โดยเฉพาะนโยบายที่เกี่ยวกับการให้ความรู้แก่ครูเพื่อลดอัตราการใช้หนังสือ ตลอดจนการฟื้นฟูภาษาเกาหลี และการขยายตัวของสถาบันการศึกษามากมาย **ด้านศาสนา** ได้แก่ ศาสนาคริสต์เริ่มจากที่

สหรัฐอเมริกาภายหลังจากสงครามเกาหลี(ค.ศ.1950-1953) มิชชันนารีของสหรัฐอเมริกาเข้ามาดูแลผู้ป่วยสงครามและคอยบอกเล่าเรื่องราวของพระเจ้า จึงทำให้คนเกาหลีหันมาสนใจศาสนาคริสต์ นิกายโปรเตสแตนต์ของสหรัฐอเมริกา แทนคาทอลิกของชาติตะวันตกอื่นๆ

วิเชียร อินทะสี (2555) เขียนบทความวิจัย “สองทศวรรษการพัฒนาประชาธิปไตย

ในเกาหลีใต้ : ปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรค” มีใจความเกี่ยวกับประชาธิปไตยในเกาหลีใต้ ดังต่อไปนี้ ปัจจัยที่ทำให้ประชาธิปไตยในเกาหลีใต้มีลักษณะที่เป็นประชาธิปไตยที่มั่นคง ได้แก่ การยึดหยัดต่อความเชื่อในประชาธิปไตยของกลุ่มเคลื่อนไหวต่างๆ ทั้งนักศึกษา ผู้ใช้แรงงาน องค์กรทางศาสนา และประชาชนทั่วไป ที่ยืนหยัดต่อสู้เพื่อโค่นล้มรัฐบาลอำนาจนิยม เริ่มตั้งแต่โค่นล้มรัฐบาลอึชึงมัน ในปีค.ศ.1960 และการต่อสู้กับรัฐบาลพัคจุงฮี และรัฐบาลชอนดูฮวาน จนมาถึงเหตุการณ์สำคัญทางการเมืองเกาหลีใต้นั้นคือ การชุมนุมและล้อมปราบปรามที่กวางจู ในปีค.ศ.1980 เป็นเหตุให้ผู้นำการเมืองจำต้องยอมรับข้อเรียกร้องปฏิรูปการเมือง โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การตรวจสอบรัฐบาลและรัฐบาลต้องรับผิดชอบต่อประชาชน นอกจากการต่อสู้ครั้งนี้ ประชาสังคมในเกาหลีใต้ยังคงเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่องโดยใช้เวลายาวนานถึง15 ปี จึงจะเรียกร้องประชาธิปไตยได้สำเร็จ กล่าวได้ว่าความเข้มแข็งของประชาธิปไตยในเกาหลีใต้ มาจากการที่ประชาชนมีความเชื่อที่เข้มแข็งต่อประชาธิปไตย และยืนหยัดอย่างไม่ลดละ จึงได้มาซึ่งประชาธิปไตยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติสืบเนื่องมา

1.5.1.3.2 ศาสนาคริสต์

ดำรง ฐานดี (2552) เขียนหนังสือ **“สังคมและวัฒนธรรมเกาหลี”** มีใจความที่เกี่ยวข้องกับศาสนาคริสต์ในเกาหลีใต้ ดังต่อไปนี้ ชาวเกาหลีใต้ส่วนใหญ่ไม่นิยมนับถือศาสนา รองลงมาคือนับถือศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์และนิกายคาทอลิกตามลำดับ โดยจุดเริ่มต้นของศาสนาคริสต์ในเกาหลี ได้รับอิทธิพลมาจากจีน ซึ่งเป็นคริสต์ศาสนาที่มีจุดกำเนิดคือ เผยแผ่มายังจีนในสมัยราชวงศ์ถัง ระยะเวลาแรกเป็นการผสมกลมกลืนทาง อารยธรรม แต่ก็เกิดการปะทะกันทางอารยธรรมในสมัยราชวงศ์ซิง โดยช่วงปีค.ศ. 1582 นักบวชคณะเยซุอิตฝ่ายคาทอลิกมาถึงจีน นิกายออร์ทอดอกซ์จากจักรวรรดิรัสเซียมาถึงจีนในปีค.ศ.1715 และท้ายที่สุดนิกายโปรเตสแตนต์เข้ามายังจีนในปีค.ศ.1807 ซึ่งเมื่อศาสนาคริสต์ถูกเผยแพร่เข้ามายังเกาหลีด้วย ก็ทำให้เกิดการปะทะทางอารยธรรมที่รุนแรงมาก เนื่องจากเกาหลีในยุคที่ยังคงเป็นสังคมเกษตรกรรมนั้น นับถือลัทธิขงจื้อเป็นหลัก แต่ในท้ายที่สุดศาสนาคริสต์ก็เข้ามามีบทบาทในเกาหลีอย่างกว้างขวาง ในช่วงที่เกาหลีอ่อนแอแตกแยก และเกิดการแย่งชิงอำนาจกันเอง ศาสนาคริสต์จึงมีบทบาทเสมือนอุดมการณ์แห่งความหวังสำหรับสามัญชนที่ต้องการมีชีวิตที่ดีกว่า

อำพล สุวรรณธาดา (มปป.) **เขียนบทความเรื่อง “เกาหลีใต้ : ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม”** มีใจความที่เกี่ยวข้องกับศาสนาคริสต์ในเกาหลีใต้ ดังต่อไปนี้ การเข้ามาของมิชชันนารีโปรเตสแตนต์ มีผลในการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ ให้แก่เกาหลีเป็นอย่างมากได้แก่ แนวคิดเรื่องประชาธิปไตย การพัฒนาโรงเรียน การพัฒนาโรงพยาบาลที่ทันสมัย โบสถ์ก็ถูกสร้างขึ้นอย่าง

รวดเร็ว ศาสนาคริสต์ยิ่งเจริญมากยิ่งขึ้นเมื่อญี่ปุ่นเข้ามามีบทบาทผนวกดินแดนเข้ากับเกาหลีใน ค.ศ.1910 ทำให้ชาวเกาหลีใช้ศาสนาคริสต์เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ เพื่อรวมใจในการกอบกู้เอกราช

ศลิษา กาญจนวงศ์ไพศาล(2559) เขียนบทความวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของ สหรัฐอเมริกาในเกาหลีใต้ตั้งแต่ ค.ศ. 1945-1987” มีใจความที่เกี่ยวข้องกับศาสนาคริสต์ใน เกาหลี ดังต่อไปนี้ เมื่อเกาหลีเปิดประเทศ บาทหลวงและมิชชันนารีของศาสนาคริสต์ต้องการ เดินทางมาเผยแผ่ศาสนา และปฏิรูปในด้านต่างๆ อาทิเช่น ด้านการแพทย์ทางด้านสาธารณสุข แนวคิดเสรีนิยม ความเท่าเทียม ประชาธิปไตย และค่านิยมในการมีตัวเดียวเมียเดียว ความเชื่อ เรื่องโชคลาง อีกทั้งยังให้ ความเท่าเทียมทางเพศ เพื่อเปิดทางให้เด็กผู้หญิงสามารถเข้าเรียน หนังสือ อีกทั้งมิชชันนารีได้เปิดโรงเรียนเอกชนและตั้งองค์กรเยาวชนคริสเตียน

1.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จักรกริช สังขมณี (2560) เขียนงานวิจัยเรื่อง “สังคมเกาหลีใต้สมัยใหม่ มองการ เปลี่ยนแปลงทางสังคมผ่านกระแสคลื่นวัฒนธรรมเกาหลีใต้ (Hallyu)” มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของสังคมเกาหลีใต้ ผ่านวัฒนธรรม Hallyu โดยแบ่งการเปลี่ยนแปลงที่ เกิดขึ้นออกเป็น 3 ส่วนหลักคือ การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างและรูปแบบสังคมเกาหลีใต้ ตั้งแต่ ช่วงหลังสงครามเกาหลีจนถึงปัจจุบัน 2. เกาหลีใต้ในปัจจุบันซึ่งครอบคลุม ลักษณะเชิงประชากร และชนชั้นทางสังคม ค่านิยมและอุดมคติ 3. ปัญหาและความท้าทายในรูปแบบสังคมแบบใหม่

สรุปผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง คือ การเปลี่ยนแปลงในสังคมสมัยใหม่ทำให้ค่านิยมของคนรุ่นใหม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมพอสมควร จากเดิมที่เน้นพวกพ้องก็เปลี่ยนไปสู่ค่านิยมแบบปัจเจกนิยม โดยสังเกตได้จาก 4 มิติที่เปลี่ยนแปลงไปได้แก่ มิติด้านสถาบันครอบครัว ความคิดด้านการจรรีกรักดีและความกตัญญู มิติด้านสังคมชายเป็นใหญ่และแนวคิดนิยมบุตรชาย และมิติเรื่องชาวต่างชาติที่มีอิทธิพลต่อมุมมองของคนเกาหลี

วิลาสินี พนานครทรัพย์ (2560) เขียนงานวิจัยเรื่อง “**พลวัตของครอบครัวและบทบาท**

ผู้หญิงในสังคมเกาหลีใต้” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถาบันครอบครัวและบทบาทของผู้หญิงในสังคมเกาหลีใต้ในปัจจุบัน และการปะทะกับค่านิยมแบบขงจื้อดั้งเดิม สรุปผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง คือ สังคมเกาหลีใต้ดั้งเดิม ใช้ปรัชญาขงจื้อในการปกครองประเทศภาพของครอบครัวและบทบาทของผู้หญิงจึงวางอยู่บนฐานของปรัชญาขงจื้อ ที่ทำให้ผู้หญิงมีบทบาทและความสำคัญน้อยกว่าผู้ชาย ภายหลังจากสิ้นสุดยุคโชซอน เกาหลีใต้ตกเป็นอาณานิคมของญี่ปุ่นในช่วงทศวรรษที่ 1960 ส่งผลให้วัฒนธรรมดั้งเดิมถูกทำลายเป็นอย่างมาก อีกทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้แนวความคิดเรื่องครอบครัวและบทบาทของผู้หญิงเปลี่ยนแปลงไป ทั้งยังมีนโยบายที่ส่งเสริมการวางแผนครอบครัว เนื่องจากรัฐมองว่าภาวะเจริญพันธุ์ที่สูงเป็นข้อจำกัดในการพัฒนาประเทศ จึงเร่งพัฒนาให้ความเท่าเทียมแก่ผู้หญิงมากยิ่งขึ้น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจึงเป็นเหตุให้ค่านิยมดั้งเดิมแบบขงจื้อ โดยเฉพาะด้านสถาบันครอบครัว ถูกลดความสำคัญลง ซึ่งมีอิทธิพลต่อโครงสร้างประชากรรวมไปถึงโครงสร้างครอบครัวเดี่ยว

2. วัฒนธรรมย่อยฮนจก

“Honjok” : 혼죽 : ฮนจก เป็นคำที่รวมคำว่า hon : 혼 (คนเดียว) และ jok : 죽(เผ่า) หมายถึง กลุ่มคนที่ให้ความสำคัญกับการใช้ชีวิตด้วยตัวคนเดียว จากเดิมที่ให้ความสำคัญกับความเป็นกลุ่มมากกว่าที่จะให้ความสำคัญกับตนเอง ทั้งในมิติของสังคม และมิติของครอบครัว ปัจจุบันกลับมีความปรารถนาที่จะเป็นปัจเจกชน และยังตระหนักรู้ในความต้องการของตนเองและให้ความสำคัญกับความสุขของตนมากกว่าการที่ต้องใช้ชีวิตไปตามที่ครอบครัวหรือสังคมต้องการ

ชนชั้นกลางที่กำลังเติบโตควบคู่ไปกับนโยบายการวางแผนครอบครัวของรัฐบาลทำให้อัตราการเกิดของเกาหลีใต้ลดลงอย่างมาก โดยเฉพาะผู้หญิงเกาหลีใต้ในปัจจุบัน ด้วยเสรีภาพในสังคมที่มากขึ้นทำให้มีทัศนคติต่อความเป็นแม่ ความเป็นภรรยา หรือการยึดถือความเป็นครอบครัวนั้นเปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิง ทั้งที่แต่เดิมนั้นเกาหลีใต้เป็นประเทศยึดมั่นในความเป็นวัฒนธรรมกลุ่มอย่างมาก เช่นเดียวกับหลายประเทศในเอเชีย ตั้งแต่ร้านอาหารไปจนถึงสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งสถานที่จัดกิจกรรมสำหรับความบันเทิงก็ถูกสร้างมาด้วยการยึดวัฒนธรรมกลุ่มเป็นหลัก เช่น ร้านอาหารที่ไม่รับลูกค้าที่มาคนเดียว ทวีร์ที่ไม่ขายให้กับลูกค้าที่ต้องการห้องเที่ยวคนเดียว แม้แต่การไปไหนมาไหนคนเดียวก็เป็นสิ่งที่ถูกมองว่าแปลกเป็นอย่างมากในสังคมเกาหลีใต้ แต่ในปัจจุบัน การเพิ่มขึ้นของครอบครัวและคนรุ่นใหม่มีทัศนคติต่อเรื่องความเป็นกลุ่มที่เปลี่ยนแปลงไป ความนิยมในการใช้ชีวิตแบบฮนจกนั้นเป็นกระแสอย่างมาก ทำให้ร้านอาหาร สิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนสถานที่ กิจกรรมสำหรับความบันเทิงต่าง ๆ ต่างก็

ปรับตัวให้ทันกระแสดังกล่าว ดังเช่นมีโปรโมชันสำหรับผู้เดินทางท่องเที่ยวคนเดียว การปรับเปลี่ยนของอุตสาหกรรมอาหารที่ปรับเปลี่ยนรูปแบบไปให้เหมาะกับผู้ใช้ชีวิตคนเดียว เช่น อาหารในร้านสะดวกซื้อที่เป็นที่นิยมมากที่สุดสำหรับคนที่นิยมใช้ชีวิตแบบฮนจก ก็เปลี่ยนแปลงรูปแบบและปริมาณให้เหมาะสมเพื่อรองรับกระแสนิยมของวัฒนธรรมดังกล่าว

ภาพที่ 1 : ผลิตภัณฑ์อาหารที่ปรับปรุงใหม่ด้วยกระแสวัฒนธรรมฮนจก

ที่มา : <http://jmagazine.joins.com/economist/view/313329>

ภาพที่ 2 : ผลิตภัณฑ์อาหารที่ปรับปรุงใหม่ด้วยกระแสวัฒนธรรมฮนจก

ที่มา : <http://jmagazine.joins.com/economist/view/313329>

ร้านอาหารที่ไม่รับลูกค้าที่มาคนเดียวก็เปลี่ยนมาให้ลูกค้าที่มาคนเดียวเข้ามารับประทาน

อาหารได้ ทั้งยังมีร้านค้ามากมายที่สร้างขึ้นมาเพื่อรองรับคนที่นิยมการใช้ชีวิตแบบฮนจก

โดยเฉพาะ

ภาพที่ 3 : ร้านอาหารสำหรับผู้มารับประทานคนเดียว

ที่มา : <https://1boon.kakao.com/ktestate/092603>

ภาพที่ 4 : ร้านอาหารสำหรับผู้มารับประทานคนเดียว

ที่มา : <https://1boon.kakao.com/ktestate/092603>

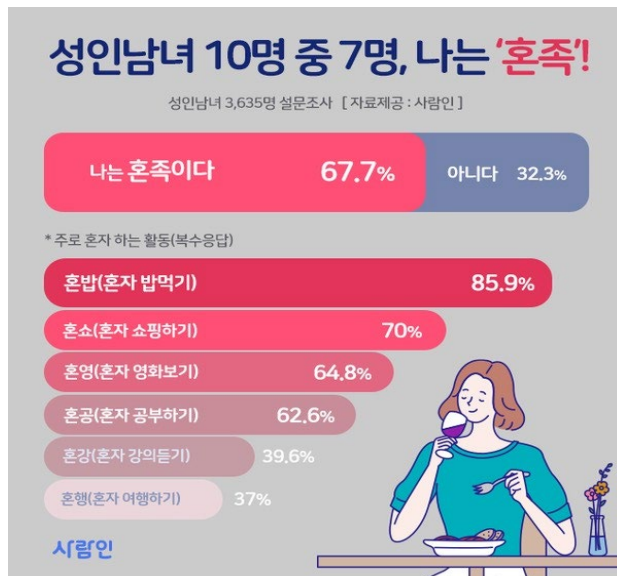
นอกจากธุรกิจอาหาร ธุรกิจอื่นๆ ก็สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ออกมา เพื่อตอบสนองผู้คนจำนวนมากที่นิยมในวัฒนธรรมฮนจกเช่นกัน ทั้งเครื่องใช้ไฟฟ้า เฟอร์นิเจอร์ สิ่งอำนวยความสะดวก

ภาพที่ 5 : เครื่องใช้ไฟฟ้าสำหรับผู้นิยมใช้ชีวิตแบบฮนจก

ที่มา : <https://m.edaily.co.kr/news/Read?newsId=03224246625666912&mediaCodeNo=257>

ผลสำรวจจาก Recruit times Korea พบว่า 7 ใน 10 ของทั้งผู้หญิงผู้ชายที่อยู่ในช่วงอายุ 20ปี เรียกตนเองเป็น ผู้นิยมวัฒนธรรมฮนจก โดยเรียงลำดับกิจกรรมที่นิยมทำตัวคนเดียวได้แก่ Honbab กินคนเดียว 85.9%, Honsyo ซ้ำของคนเดียว 70 Honyoung ดูหนังคนเดียว (64.8%), Hongong ศึกษาด้วยตนเองคนเดียว 62.6 Hongang นั่งเรียนคนเดียว 39.6 ตามด้วย Honhang เดินทางคนเดียวหรือท่องเที่ยวคนเดียว 37%

ภาพที่ 6 : ผลสำรวจผู้นิยม혼จก จากการสำรวจทั้งผู้หญิงและผู้ชายในช่วงอายุ 20 ปี

ที่มา : <http://www.recruittimes.co.kr/news/articleView.html?idxno=85974>

การวิเคราะห์ทางสังคมและประชากรในท้องถิ่นระบุว่าคนรุ่นใหม่ที่นิยมการใช้ชีวิตแบบ
 หอนจก มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในอนาคต อันเนื่องมาจากแรง
 กดดันทางสังคมที่ต้องดูแลครอบครัวข้าง อีกทั้งการใช้ชีวิตอย่างเร่งรีบของสังคมเกาหลี ภายใต้เวลาที่
 จำกัดในแต่ละวัน จึงแทบไม่เหลือเวลาส่วนตัวให้แก่ตนเอง นั่นเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คนรุ่นใหม่ไม่
 ยอมสละความสุขของชีวิตทั้งหมดไปกับสังคมที่วุ่นวายและเร่งรีบที่เกิดขึ้น เมื่อประเทศมีความเป็น
 ประชาธิปไตยสูงและมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ไม่เพียงแต่ในเกาหลีใต้เท่านั้น แต่ยัง
 รวมถึงสังคมอื่นในเอเชียด้วยเช่นกัน ผลประโยชน์และสิทธิส่วนบุคคลยังคงอยู่ในระดับรองลงมา
 จากองค์ครอบครัวหรือกลุ่ม ยิ่งผู้คนอาศัยอยู่ในระบอบประชาธิปไตยแบบเสรีนิยมตะวันตกนาน
 ขึ้น ค่านิยมที่ยึดถือมาแต่เดิมก็จะกลายเป็นปัจเจกบุคคลมากขึ้นตาม

3. ความคิด ความเชื่อที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมชนก

3.1 ความคิดที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมชนก : ความคิดเรื่องประชาธิปไตย

ช่วงปลายสมัยโคกูรยอ ตั้งแต่สมัยที่คาบสมุทรเกาหลียังรวมกันเป็นหนึ่งแผ่นดิน วัฒนธรรมเกาหลีถูกหล่อหลอมขึ้นมาภายใต้อิทธิพลของจีน โดยความคิดแบบขงจื้อที่รับเข้ามา ยึดถือกันเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย ทั้งในการปกครองประเทศ กำหนดหน้าที่ระหว่างผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครอง ระบบอุปถัมภ์ ตลอดจนกำหนดความสัมพันธ์ในครอบครัว และการแบ่งหน้าที่ตามเพศ การเคารพผู้อาวุโส คุณค่าเรื่องความจงรักภักดี ความกตัญญู ความปรองดอง ทั้งหมดนี้เป็นคุณค่าที่เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมกลุ่ม

จนเมื่อคาบสมุทรเกาหลีพ้นจากการตกเป็นอาณานิคมของญี่ปุ่น เกาหลีถูกแยกออกเป็นสองประเทศ ภายหลังจากการประกาศอิสรภาพในปี ค.ศ.1945 สังคมเกาหลีได้ก็ได้เข้าสู่สังคมสมัยใหม่ โดยมีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้วางแผนการปกครองใหม่ โดยสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย และมีนายอีซึงมัน เป็นประธานาธิบดีคนแรกของเกาหลีได้ ทั้งนี้เกิดการพัฒนา ทั้งด้านการศึกษาที่สหรัฐอเมริกาได้มีข้อกำหนดของกฎหมายการศึกษา ซึ่งประกาศใช้ในปี ค.ศ.1949 มีใจความสำคัญว่า ให้ประชาชนมีสิทธิในการเข้าถึงการศึกษา โดยเยาวชนทุกคนต้องได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นอย่างน้อย ทั้งนี้ยังให้พัฒนาการศึกษาอย่างกว้างขวาง รวมทั้งให้ฟื้นฟูภาษาเกาหลีและเพิ่มจำนวนสถานศึกษามากมาย

แม้ว่าสหรัฐอเมริกาจะสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่เกาหลีได้ แต่การปกครองของรัฐบาลอีซึงมันเองเข้าข่ายการเป็นเผด็จการแบบอำนาจนิยม จึงถูกมวลชน

ประท้วงและออกนอกประเทศไปมากที่สุด เมื่อเสียงของประชาชนชนะ ความเชื่อมั่นในระบบประชาธิปไตยจึงเริ่มมั่นคงยิ่งขึ้น จนกระทั่งสมัยของรัฐบาลพคจองฮีที่ทำรัฐประหารเข้ามา เพื่อกวาดล้างการคอร์รัปชัน รัฐบาลพคจองฮีได้สนับสนุนนโยบายรวมประเทศที่รวมประชาชนให้เป็นหนึ่งเดียว ด้วยการใช้แนวความคิดเรื่องความกตัญญูและความจงรักภักดี ด้วยเหตุนี้เองวัฒนธรรมกลุ่มจึงเป็นสิ่งที่ประชาชนยึดถือเพื่อสร้างชาติให้มั่นคง ในทศวรรษที่1970 ต่อมารัฐบาลพคจองฮีกลับคอร์รัปชัน จึงเกิดการประท้วงขึ้นหลายครั้ง สมัยของรัฐบาลพคจองฮีสิ้นสุดด้วยการที่พคจองฮีถูกลอบสังหาร ซึ่งหลังจากนั้นการต่อสู้เพื่อระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริงของประชาชนเกาหลีใต้ยังคงดำเนินต่อไป จนกระทั่งในปี ค.ศ.1980 เกิดเหตุการณ์การประท้วงและล้อมปราบปรามที่กวางจู เหตุการณ์นี้เองเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญทางการเมืองที่ทำให้รัฐบาลต้องยอมรับข้อเรียกร้องปฏิรูปทางการเมือง และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบรัฐบาล หลังจากนั้นยังคงมีการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยนานถึง 15 ปี กว่าที่เกาหลีใต้จะมีระบอบประชาธิปไตยที่มั่นคง

เมื่อประชาชนปลูกฝังความเชื่อมั่นต่อระบอบประชาธิปไตยที่มากขึ้น คุณค่าเดิมเรื่องความจงรักภักดีและความกตัญญูที่ถูกยกขึ้นมาในสมัยของรัฐบาลพคจองฮีนั้นก็ถูกลดทอนความสำคัญลง นั่นหมายถึงความสำคัญของวัฒนธรรมกลุ่มนั้นก็ถูกลดทอนความสำคัญลงไปเช่นเดียวกัน ยิ่งในปัจจุบันนี้ ด้วยความมั่นคงของระบอบการปกครองและเศรษฐกิจที่เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว การปรองดองกันเพื่อความอยู่รอดของชาตินั้นไม่ใช่สิ่งที่เกาหลีใต้ขาดอีกต่อไป ประชาธิปไตยที่เติบโตมากยิ่งขึ้น เป็นเหตุให้ความคิดเรื่องปัจเจกชนจึงเติบโตขึ้นตามไปด้วย

3.2 ความเชื่อที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมย่อยฮนจก : คริสต์ศาสนา

ความเชื่อแบบขงจื้อมีอิทธิพลมาตั้งแต่ปลายสมัยโคกูรยอ ซึ่งตรงกับสมัยราชวงศ์สุยของจีน รับมาเมื่อครั้งที่มีการติดต่อกับประเทศจีน ต่อมาเมื่อศาสนาคริสต์ที่เผยแพร่มาจากจีนในสมัยราชวงศ์ถัง ในระยะแรกก็เกิดการปะทะกันทางวัฒนธรรม ภายหลังจากความขัดแย้งทางการเมืองของเกาหลี และการสิ้นสุดลงของราชวงศ์เกาหลี ศาสนาคริสต์ได้กลายเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจใหม่ของชาวเกาหลีใต้ เนื่องจากชนชั้นสูงของเกาหลีเล็งเห็นว่าศาสนาคริสต์เป็นตัวแทนของความทันสมัยและความเจริญ การเข้ามาของมิชชันนารีโปรเตสแตนต์ใน ค.ศ. 1910 ได้นำพาความก้าวหน้าในหลายด้าน เช่น การพัฒนาระบบการศึกษา การพัฒนาด้านสาธารณสุข ตลอดจนนำความคิดเรื่องประชาธิปไตยเข้ามาสู่เกาหลีใต้

ลัทธิขงจื้อมีคำสอนที่เป็นค่านิยมการรวมกลุ่มอย่างชัดเจนนั้น ทำให้สังคมเกาหลียึดค่านิยมแบบกลุ่มเหมือนประเทศในแถบเอเชียตะวันออกส่วนใหญ่ ขณะที่ศาสนาคริสต์มีคำสอนที่เป็นปัจเจกชนนิยมมากกว่า ศาสนาคริสต์เป็นสิ่งที่มาพร้อมกับความเป็นสมัยใหม่ ในยุคที่เกาหลีใต้ต้องการความเจริญก้าวหน้าเทียบเท่าประเทศแถบตะวันตก ศาสนาคริสต์ก็ได้เข้ามาเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจและเป็นอุดมการณ์ใหม่ที่ให้นำพาเกาหลีใต้ไปสู่ความเจริญได้ แม้ความคิดความเชื่อของลัทธิขงจื้อเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของชาวเกาหลีใต้ แต่บางส่วนที่ไม่สอดคล้องกับความทันสมัยก็ย่อมถูกเปลี่ยนแปลงไป

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับสังคมเกาหลีปัจจุบัน แม้จะมีความเป็นปัจเจกชนมากขึ้น แต่ก็ไม่ได้มีลักษณะที่เป็นปัจเจกนิยมแบบตะวันตก มีลักษณะที่เป็นปัจเจกนิยมแบบที่ไม่ได้แยก

ตนเองและครอบครัวออกจากกัน กล่าวคือเป็นปัจเจกนิยมซึ่งให้ความสำคัญกับครอบครัวเป็น
อย่างมากนี้ คือสังคมในเอเชีย ดังเช่น ประเทศเกาหลีใต้ (กีซูอิน ;2559)

แม้ประเทศเกาหลีใต้จะมีความเป็นปัจเจกชนมากขึ้น จนทำให้เกิดวัฒนธรรมย่อยฮนจก
และมีแนวโน้มว่าผู้นิยมวัฒนธรรมฮนจกจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากผลสำรวจในปี 2562
เกาหลีใต้กำลังประสบปัญหาเรื่องอัตราการเกิดต่ำมากเป็นอันดับหนึ่งของโลก ในมิติของ
ประชากร การเพิ่มขึ้นของผู้นิยมวัฒนธรรมฮนจกจึงไม่ใช่ความเปลี่ยนแปลงที่ดี และการแก้ปัญหา
อัตราการเกิดต่ำนั้น กลายเป็นความคาดหวังของสังคมที่มีต่อคนรุ่นใหม่ ในสังคมที่นิยมความเป็น
ปัจเจกชนมากขึ้น ให้ความสำคัญกับการมีอยู่ของตนเองในฐานะของปัจเจกชนเป็นศูนย์กลาง แต่
หากความรับผิดชอบต่อสังคมนั้นเกี่ยวข้องกับความเป็นอัตวิสัยของตน การที่จะรักษา
สมดุลให้เข้ากับสังคมในรูปแบบอัตวิสัยสัมพันธ์นั้น ยังเป็นสิ่งที่ต้องศึกษาต่อไป

4. สรุปผลการศึกษาวิจัย

“ฮนจก” เป็นชื่อเรียกของกลุ่มคนที่ให้ความสนใจกับการใช้ชีวิตด้วยตัวคนเดียว และมี
ความปรารถนาที่จะเป็นปัจเจกชน การที่ฮนจกกลายเป็นวัฒนธรรมย่อยขึ้นมาได้นั้น อันเนื่องมา
จากการที่มีจำนวนประชากรที่ไม่ยึดติดกับวัฒนธรรมกลุ่มและนิยมใช้ชีวิตคนเดียวเพิ่มมากขึ้น
และมีแนวโน้มจะเพิ่มสูงขึ้นตามลำดับ

ความคิดที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมย่อยฮนจกคือความคิดเรื่องความเป็นประชาธิปไตย
ความเชื่อที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมย่อยฮนจก คือ ความเชื่อในคริสต์ศาสนา กล่าวคือ

เมื่อคาบสมุทรเกาหลีแบ่งประเทศออกเป็นสองประเทศ ทางฝั่งของประเทศเกาหลีใต้นั้นมีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย และการเข้ามามีบทบาทของสหรัฐอเมริกา ทำให้ความเป็นประชาธิปไตยและความเชื่อในศาสนาคริสต์พัฒนาขึ้น และได้กลายเป็นอุดมการณ์ที่นำไปสู่ความเป็นสมัยใหม่ จากเดิมที่ประเทศเกาหลีใต้มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมกลุ่มก็เปลี่ยนแปลงไปเป็นความนิยมในความเป็นปัจเจกมากขึ้น ด้านความคิดเรื่องประชาธิปไตยมั่นคงขึ้นได้โดยประชาชนชาวเกาหลีใต้ใช้เวลาต่อสู้กับอำนาจนิยมร่วม 15 ปี กว่าจะเป็นตัวอย่างของประเทศที่มีประชาธิปไตยที่มั่นคงเช่นในปัจจุบัน และระบอบประชาธิปไตยก็ยังคงพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้ด้านความเชื่อ ผู้นับถือศาสนาคริสต์ในปัจจุบันจะลดลง แต่ความคิดเรื่องประชาธิปไตยที่ยังพัฒนาขึ้น สอดคล้องกับความเป็นปัจเจกชนนิยมที่เพิ่มมากขึ้นในสังคมเกาหลีใต้ นอกจากนี้ ด้านสภาพสังคมของเกาหลีใต้ ด้วยการแข่งขันทางเศรษฐกิจที่สูง และความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี ยิ่งเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้สังคมเกาหลีใต้มีความเป็นปัจเจกชนมากขึ้นในอนาคต

บรรณานุกรม

● หนังสือและสื่อสิ่งพิมพ์

กัญฉุฉิน. (2559). **ค่านิยมของชาวเกาหลีใต้**. แปลโดย พรรณนิภา ซอง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จักรกริช สังขมณี. (2560). บทความวิจัยเรื่อง **“สังคมเกาหลีใต้สมัยใหม่ มองการเปลี่ยนแปลง**

ทางสังคมผ่านกระแสคลื่นวัฒนธรรมเกาหลีใต้(Hallyu)”. คณะรัฐศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดำรง สุานดี. (2552). **สังคมและวัฒนธรรมเกาหลี**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัย

รามคำแหง

พิชาภพ พันธุ์แพ. (2559: มกราคม-มิถุนายน). **การศึกษาแบบเกาหลีใต้ : นำศึกษาและนำจับ**

ตามอง”. วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ. ปีที่9(ฉบับที่1): 1-14.

ศลิษา กาญจนวงศ์ไพศาล. (2559). งานวิจัยเรื่อง **“อิทธิพลของสหรัฐอเมริกาในเกาหลีใต้**

ตั้งแต่ ค.ศ. 1945-1987”. คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

วิลาลินี พนานครทรัพย์ (2560). งานวิจัยเรื่อง **“พลวัตของครอบครัวและและบทบาทผู้หญิงใน**

สังคมเกาหลีใต้”. คณะสังคมและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วิเชียร อินทะสี. (2555: มกราคม-มิถุนายน) . **สองทศวรรษการพัฒนาประชาธิปไตยในเกาหลี**

ใต้ : ปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรค. วารสารสังคมศาสตร์. ปีที่8(ฉบับ

ที่1): 67-108.

อภิญา ปทุมวัน. (2555). บทความวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมรวมกลุ่มของชาวเกาหลีใต้ในวิถี

ขงจื้อและชาตินิยม”. คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

อนุพงศ์ เจริญมิตร. (2556). สารนิพนธ์เรื่อง “การเผชิญกับความไม่ยุติธรรม”. มหาวิทยาลัย

ศิลปากร

อำพล สุวรรณธาดา. (2534: กรกฎาคม). เกาหลีใต้ : ศาสนาและศิลปะวัฒนธรรม. วารสาร

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา. ปีที่4(ฉบับที่1): 27-34.

ฮยอนอา มุน. (2560). การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจเกาหลีและการเปลี่ยนแปลง

โครงสร้างครอบครัวเกาหลี. แปลโดย พรรณนิภา ซอง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Rudolf Beger. (2018). Present-Day Corporate Communication. New York: Springer

Publishing

● ออนไลน์

ชยพล ทองสวัสดิ์. (2563). “Honjok วัฒนธรรมความเหงาของหนุ่มสาวเกาหลีใต้ เมื่อลำดับ

ความสำคัญในชีวิตเปลี่ยนไป”. เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2563. เข้าถึงได้จาก

<https://adaybulletin.com/know-agenda-honjok/50272?fbclid=IwAR3mtMTmuBy>

[3BOHzKCMWMcstsp7wCf3FpWymLu6AXunfP9L8Pp5NiW6dVEE](https://adaybulletin.com/know-agenda-honjok/50272?fbclid=IwAR3mtMTmuBy3BOHzKCMWMcstsp7wCf3FpWymLu6AXunfP9L8Pp5NiW6dVEE)

Jang jooyoung. (2016). “[소용량·소포장 전성시대] 혼밥·홈밥,
혼술·홈술족 취향 저격작전”. เข้าถึงเมื่อ 17 กุมภาพันธ์ 2564. เข้าถึง
ได้จาก<http://jmagazine.joins.com/economist/view/313329>

Kim minsoo. (2019). “성인남녀 10명 중 7명, “나는 혼족””. เข้าถึงเมื่อ 17
กุมภาพันธ์ 2564. เข้าถึงได้จาก
<http://www.recruittimes.co.kr/news/articleView.html?idxno=85974>

Seung in. (2017). “여행박사, 혼자 여행하는 혼행족 대상 5%
할인 이벤트 실시”. เข้าถึงเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2564. เข้าถึงได้จาก
<http://m.joongdo.co.kr/view.php?key=20170210000005399>

Stella Ko. (2018). “Photographers capture the rise of South Korea's 'loner' culture” . เข้าถึง
เมื่อ 18 สิงหาคม 2563. เข้าถึงได้จาก [https://edition.cnn.com/style/article/honjok-
south-korea-loner-culture/index.html](https://edition.cnn.com/style/article/honjok-south-korea-loner-culture/index.html)